

Brief: aan Koen van den Broek

Nog niet zo lang geleden was ik samen met Iris Paschalidis op bezoek in jouw atelier. De deur aan de kant van jouw atelier stond open en ik keek in een coulisse van palmbomen. Thuiskomen is dat, of vertrekken zonder je te verplaatsen. Dit laatste is ook wat met kunst gebeuren kan. In denken of kijken reizen zonder je te verplaatsen. Kunstwerken zijn op een of andere manier voertuigen, vervoertuigen,.... Maar bij voorkeur naar bestemmingen die niet vooraf bekend of geformatteerd zijn. Telkens weer hoop ik dat de meeste mensen die naar hedendaagse kunst kijken niet op zoek zijn naar die kunstwerken die hun smaak al bevestigen, maar dat er bereidheid is zich open te stellen naar dat wat we nog niet kennen, nog niet gezien of overdacht hebben. Tijdens het atelierbezoek vroeg je of ik het zou overwegen om een tekst te schrijven over een tentoonstelling die minder dan tien dagen later zou openen met drie kunstenaars die ik nauwelijks of niet ken. Het feit dat je lezen kan wat ik schrijf betekent dat ik jouw vraag positief heb beantwoord. Dinsdag 9 maart hebben we elkaar in Brussel in de tentoonstelling ontmoet. Iris en ik kwamen later dan verwacht aan, vergezeld van twee Griekse straathonden. Jij en Jean-Jacques samen met twee van de drie deelnemende kunstenaars stonden ons op te wachten. Een van de twee honden heeft elegant gedaan wat een hond meestal doet, en zo heb ik ook dat gedaan wat ik als museumdirecteur meestal doe: kijken en luisteren.

Joke en Aaron-Victor hebben genereus hun werk getoond en ingeleid. Stefan, die niet aanwezig kon zijn, had ik gelukkig al eerder ontmoet als laureaat aan het HISK in Gent. Drie kunstenaars dus, drie uiteenlopende praktijken die in mijn aanvoelen toch door iets worden verenigd. Dit laatste is mijn inziens eigenlijk niet nodig, het is een obsessie van tentoonstellingsmakers betekenis te creëren, terwijl de kunstenaars degene zijn waarover het moet gaan en niets anders. Maar toch, misschien is de notie van het reizen en de verplaatsing dat wat de drie kunstenaars met elkaar verbindt. In tijden van corona is het een opluchting dat kunstenaars ons meenemen, voor iets waarvan we nu verondersteld zijn het zelf niet te doen. Laat me beginnen met Joke Hansen, de minst vanzelfsprekende praktijk om het met reizen en verplaatsen te verbinden. Titels als 'Going West', 'Maze', 'Caracas', 'Fast Draw', 'Minecraft' suggereren echter wel fysieke verplaatsingen of denkbeeldige reizen. Geografische plekken en spel zijn beide vormen van bewegingen die een uitnodiging kunnen zijn om het geschilderde oppervlak op een bepaalde manier te benaderen. Wat heb ik zelf ervaren bij het kijken naar het werk van Joke Hansen? Ik heb een schilderkunst gezien die tegelijkertijd ernstig en speels is. Ernstig in de zin dat de kunstenaar fundamenteel als schilder zich vragen stelt naar kleur, vorm, textuur, reliëf,... nog meer dan voorheen sinds ze gebruik maakt van 'shaped canvases'. Speels in de zin dat ik elk schilderij in attitude nonchalant lijkt en me aan slapstick doet denken. Maar Joke Hansen is een schilder die geëngageerd het schilderen bevaart. Neem nu het schilderij 'Going West', een duidelijke knipoog naar de Amerikaanse schilderkunst, een commentaar of echo naar Frank Stella, Philip Guston, Helen Frankenthaler,.... Maar bovenal een zoektocht hoe het werk van Joke Hansen kan vervellen tot dat wat voor haarzelf betekenisvol is. Kijk naar de kleurvlakken, hoe de verf is aangebracht, hoe overschilderde lagen nog doorschemeren en lijken te fluisteren, hoe de vorm van het canvas bijna dicteert hoe de verf wordt aangebracht,... Schilderen dus, reizen in een plat landschap, geen venster op de wereld, maar een venster op het schilderen zelf.

Ook Aaron-Victor Peeters toont schilderijen in deze tentoonstelling. Maar op dit aspect van zijn werk wil ik niet ingaan. Aaron-Victor Peeters is een persona, een low-tech Matthew Barney, een leerling-sjamaan, een jonge kunstenaar die gulzig zijn omgeving (de tijd waarin hij leeft dus) absorbeert en utopie en verlangen, snelheid en poëzie omzet in sculpturen en installaties die getuigen zijn van gebeurtenissen, gebeurtenissen waarvan het vermoeden groot is dat ze plaats gevonden hebben. Aaron-Victor Peeters maakt een innerlijke reis door de status van technologische symbolen van vandaag (auto's, vespa's,...) te deconstrueren tot archaisch romantische vehikels waar snelheid door traagheid vervangen wordt. De kunstenaar heeft zich goed geïnformeerd en is op de hoogte van de recente kunstgeschiedenis (Chris Burden, Panamarenko, Joseph Beuys, Bas Jan Ader,...), zijn jong oeuvre verbergt de belofte tot een gelaagd en complex visionair wereldbeeld dat de multi-polaire wereld van vandaag kan omvatten. Zijn terechte commentaar op de heroïek van snelheid en heldendom is slechts een vertrekpunt dat zich in de nabije toekomst verder zal uitplooiën. Kijk naar de details in de sculpturen, de ironie en de ernst, de overtuiging dat dat wat je ziet ook echt is.... Een vorm van mythisch haalbaar realisme ten overstaan van de obsessie in onze samenleving met de notie van beleving en ervaring.

Tot slot Štefan Papčo. Covid-19 heeft ervoor gezorgd dat deze Slokaakse kunstenaar slechts vanop afstand kan zien hoe zijn werk wordt getoond. Tegen een muur leunt een sculptuur/object, een houten in bivaak gevat menselijke figuur op een draagstel. Bekijkt men de sculptuur van dichtbij dan ziet men sporen van gebruik, van erosie. Schijnbaar lijkt wind, regen, sneeuw en koude het houten beeld behandeld te hebben. In de 'Ballade van Narayama', een Japanse film uit 1983 van Shōhei Imamura, draagt een zoon zijn oude vader een berg op om er te gaan sterven. Štefan Papčo herhaalt die handeling, maar draagt een sculptuur uit hout naar plekken in gebergte dat moeilijk toegankelijk is. De sculptuur wordt er achtergelaten, overgeleverd aan de krachten van de natuur. In Papčo's werk is bergbeklimmen een metafoer en een realiteit die de kunstenaar de mogelijkheid geeft de notie van het kunstwerk te bevragen in relatie tot een dubbele werkelijkheid: die van de natuur en die van de kunst. Sinds Caspar David Friedrich is de notie van het sublieme, de relatie van de mens tot het landschap een onuitputtelijke bron van inspiratie geweest voor kunstenaars. Štefan Papčo schrijft zich aldus in een kunsthistorische traditie in, die tegen de achtergrond van de ecologische onzekerheden een grote urgentie kent. De drie kunstenaars in deze tentoonstellingen brengen ons als toeschouwer naar andere plekken, in tijd en ruimte, in fictie en werkelijkheid.

Wat ik afsluitend nog zou willen meegeven is iets wat ik gelezen heb in het boek 'Improvisation' van de Britse geniale muzikant Derek Bailey. Sta me toe het kort te houden. Ergens citeert hij T. Carl Whitmer, een man die in 1934 een boek geschreven heeft over het gebruik van orgel en de rol van improvisatie. 'Do not be afraid of being wrong, just be afraid of being uninteresting.' In navolging van Whitmer zou ik dit aanraden aan de drie kunstenaars in deze tentoonstelling, maar ook, en vooral, aan de toeschouwers die met een lui en verwend oog komen kijken. Wake up!, voor het te laat is.

Philippe Van Cauteren, Gent, 14 maart 2021